

Cumhuriyet

Cumhurbaşkanlığı Seçiminde Kime Oy Vermeli?

19 Mart 2012 Pazartesi

Aday, etkinlikleriyle, özel yaşamıyla, geçmişıyla, uluslararası haberalma örgütlerinin süzgeçlerine takılmayacak saygın bir kişi olmalı. Siyasal partiler elbette inandıkları ilkeler doğrultusundaki uğraşlarını sürdüreceklerdir. Ancak çoğulcu demokrasiyi, temel hak ve özgürlükleri, insan haklarını korumanın ötesinde kişisel veya örgütsel amacı bulunmayan bağımsız ve yansız bir cumhurbaşkanının varlığı, tüm yurttaşlar ve siyasal akımlar için ertelenemeyecek önemde yaşamsal bir güvencedir.

Özensiz ve “benmerkezli” yaklaşımlarla gerçekleştirilen anayasa ve yasa değişiklikleri, uygulamada önemli tartışmalara neden oluyor. Bunlardan birisi de cumhurbaşkanlığı seçiminin 2012 veya 2014 yıllarından hangisinde yapılacağıdır. Benim vurgulamak istediğim konu çok daha farklı. 2007 yılında gerçekleştirilen anayasa değişikliğine göre, cumhurbaşkanı ilk kez halkın oyu ile seçilecek. Bir başka yenilik de adaylık için, milletvekili olma zorunluğunun bulunmaması. Anayasanın 101. maddesine göre, “Cumhurbaşkanlığına Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri içinden veya Meclis dışından aday gösterilebilmesi (için) 20 milletvekilinin yazılı teklifi” yeterli gelmektedir.

Adaylardan birisi belli. Aday olmanın ötesinde, kamuoyu onu daha şimdiden seçilmiş bir cumhurbaşkanı gibi görüyor. Bugüne kadar gerçekleştirdiği uygulamalara ve anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanlığının genişletilen yetkilerine bakarak ileride daha başka neler yapabileceğini tasarlamaya çalışıyor. Başka bir aday var mı? Pek çok kişi, böylesine onurlu bir göreve özlem duyabilir.

Ankara'nın çatısındaki, yenilenen Çankaya Köşkü'nde kış aylarında kartopu oynamayı, yaz sıcaklığında Tarabya'daki Huber Köşkü'nde serinlemeyi kim istemez? Yine de kimsenin kuşkusu olmasın, başına devlet kuşu konacak kişi, görevlerini eksiksiz yerine getirmek için var gücüyle çalışacaktır. En azından kendisinden öncekilerin yaptıkları gibi.

2014 yılında yapılacak olan yerel seçimlerde belediye başkanı olmayı tasarlayanlar, daha şimdiden bölgelerinde kendilerini göstermeye, seslerini duyurmaya başladı. Çünkü seçilme umutları olduğunu düşünüyorlar.

Sorumu yineliyorum; cumhurbaşkanlığına başka bir aday var mı? Günü geldiğinde, siyasal partilerimizin alanı boş bırakmayacaklarını biliyoruz. Yasak savarcasına art arda kendi “nafile” adaylarını çıkaracaklardır. Amaçları seçimi kazanmak değil, seçmenlerini yitirmemek için önlerine oy vermelerini istedikleri birer joker koymak olacaktır. Benzer olaylarda daha önceleri yaptıkları gibi.

İrili ufaklı partiler

Yakın geçmişte aldıkları oylara göre, AKP'nin dışındaki hiçbir siyasal partinin tek başına önereceği adayı cumhurbaşkanı seçirme olanağı bulunmuyor. CHP'nin, MHP'nin, BDP'nin ve irili ufaklı öteki partilerin cumhurbaşkanlığı için anayasal olanak bulurlarsa aday göstermelerinin tek bir anlamı olabilir. Rahatlıkla, “Bu partiler de AKP'nin adayının cumhurbaşkanı olmasını istiyorlar” diyebiliriz.

İstemek bir yana, gelenekleşen tutumlarıyla bu sonuca destek vermiş olacaklardır. Burunlarının ucundan ötesini değerlendiremeyen politikacıların ülkemizi nasıl seçeneksiz bıraktıklarının bundan çarpıcı örneği bulunamaz. Sanki koskoca Türkiye'de cumhurbaşkanı olabilecek niteliklerde başka insanlar kalmamış gibi!

Sorunun çözümlü belli. Cumhurbaşkanlığı seçiminin gerçek bir yarışmaya dönüşebilmesi için seçilme olasılığı bulunan birden fazla adayın katılımı gerekir. Siyasal partilerimiz bu konuyu çok gecikmeden ele alabilmelidir.

Ortak aday

Amaçları AKP'nin adayını seçtirmekse, söylenecek söz yok. Yeni arayışlardan söz edebilmeleri için, ortak bir aday üzerinde anlaşmalarından başka seçenekleri bulunmuyor. Bu işin kolay olmadığını biliyoruz. Ne var ki olanaksız da değil.

Partilerin iki temel koşulda görüş birliğine varmaları yeterli gelebilir. Birincisi; üzerinde anlaşacakları kişinin, kendilerinden veya kendilerine yakın birisi olması için dayatmamalarıdır.

İkinci koşul da cumhurbaşkanı olabilecek nitelikteki yansız bir aday üzerinde anlaşabilmeleri.

Aday, etkinlikleriyle, özel yaşamıyla, geçmişiyile, uluslararası haberalma örgütlerinin süzgeçlerine takılmayacak saygın bir kişi olmalı. Siyasal partiler elbette inandıkları ilkeler doğrultusundaki uğraşlarını sürdüreceklerdir.

Ancak çoğulcu demokrasiyi, temel hak ve özgürlükleri, insan haklarını korumanın ötesinde kişisel veya örgütsel amacı bulunmayan bağımsız ve yansız bir cumhurbaşkanının varlığı, tüm yurttaşlar ve siyasal akımlar için ertelenemeyecek önemde yaşamsal bir güvencedir.

Böyle bir yola gidilecekse, aralarında izleyecekleri yöntemi belirlemek, üyelerinin ve seçmenlerinin desteğini almak için, önlerinde çok fazla zamanları bulunmuyor. Politika yapmak, güncel tartışmaların ötesinde böylesine önemli sorunlara da çözüm üretmek olmalı.